

Inspiratie

voor vieren en bezinnen

2023

Juni '23

Beste geëngageerde gelovige,

We zijn blij dat je deze map ter hand neemt. Je wil van de advent een waakzame tijd maken waar we ons geroepen voelen om stil te staan bij het onrecht in deze wereld. Je steunt de campagne van Welzijnszorg als een manier om handen en voeten te geven aan die droom van een betere wereld voor iedereen. We danken je voor je geloof.

Net als vorig jaar hebben we ons divers aanbod gebundeld en we voorzien ook extra wegwijzers tussen de verschillende vieringen en bezinningen. Dat moet het gemakkelijker maken om te combineren en iets uit te werken op maat van jouw specifieke doelgroep en gelegenheid.

We hopen dat je in onze bundel vindt wat je nodig hebt en we wensen jou en je groep, klas, geloofsgemeenschap een warme en solidaire adventstijd.

INHOUD

DEEL 1. DE STRIJD TEGEN ARMOEDE WINNEN WE SAMEN blz 4

1. Campagnetekst blz 4
2. Voer campagne blz 6
  - 2.1 De campagne zichtbaar maken - op dit niveau zou ik geen blz meer meegeven
  - 2.2 Schouder aan schouder
  - 2.3 De solidariteit verbreden

DEEL 2. INSPIRATIE VOOR VIEREN EN BEZINNEN blz 8

1. Wegwijzers voor vieren en bezinnen met verschillende doelgroepen blz 8
  - 1.1 Campagneklassiekers
  - 1.2 Vieren en bezinnen in het onderwijs
  - 1.3 Vieren en bezinnen voor verenigingen en groepen
  - 1.4 Vieren en bezinnen voor communicanten, catechese, jeugdpastoraal
  - 1.5 Vieren en bezinnen in zorginstellingen
2. Aanbod voor de vier adventsvieringen blz 10
  - 2.1 Rode draad voor de vier vieringen
  - 2.2 Sfeervol vieren
  - 2.3 Aanbod voor de vier adventszondagen
  - 2.4 Bijlage: meegeefblaadjes
  - 2.5 Wie maar één viering per maand heeft
  - 2.6 De collecte

DEEL 3. KORTE BEZINNINGSMODELLEN blz 30

1. Liefde voor muziek blz 34
  - 1.1 Schouder aan schouder
  - 1.2 Welke keuze maak jij?
  - 1.3 Soms is een klein vonkje genoeg
  - 1.4 Wat wil je dat ik doe?
2. Laat beelden spreken blz 35
3. De strijd tegen armoede blz 35
  - 3.1 Inleiding
  - 3.2 De drie kuilen van armoede
  - 3.3 Armoedebestrijding: gewikt en gewogen
  - 3.4 En wij?
  - 3.5 Zin in meer?
4. Warme wandeling blz 37

DEEL 4. BEZINNEN MET KINDEREN blz 38

1. Verhaal
2. Verwerking
3. Omgaan met verschillen
4. Gebed

COLOFON

Redactie adventsvieringen

Kris Buckinx
Jan Denil
Evi Freson
Pradip Smagge

Met teksten, ideeën en inspiratie van

Hilde Van Parys
Paula Geysens
Hadewijch Van Hove

Eindredactie

Hadewijch Van Hove

Nalezen

Koen Trappeniers
Marja Hermans
Helen Blow

Grafische vormgeving

Gevaert Graphics

Druk

Gevaert Printing

Foto's

Layla Aerts
Hilde Claes
(adventskransen)

Verantwoordelijke uitgever

Koen Trappeniers,
Welzijnszorg vzw,
Huidevettersstraat 165, 1000
Brussel

Wettelijk depot:
D/2023/9620/3

Artikelcode: WZZ-2023-3001

Prijs

Deze map is digitaal gratis beschikbaar, een gedrukt exemplaar kost € 7,00. Bestellen kan via de webshop www.welzijnszorg.be/webshop en downloaden op www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen/inspiratie

Deel 1. De strijd tegen armoede winnen we samen

1. Campagnetekst

Met het verkiezingsjaar in aantocht is het hét moment om armoedebestrijding zo hoog mogelijk op de politieke agenda te krijgen. Want armoede is een realiteit die veel te veel mensen elke dag moeten doorstaan. Ze heeft een negatief effect op je gezondheid, op je onderwijskansen, op je kansen op waardig werk en op de kans die je maakt op een goede woning. Armoede zorgt voor sociale uitsluiting en duwt je in een maatschappelijk isolement. Belangrijk: armoede is niet je eigen schuld. Ze is het gevolg van structurele problemen die diepgeworteld zijn in onze samenleving. Deze campagne komt net voor het jaar van de federale, gewestelijke en gemeentelijke verkiezingen.

Zet mee je schouders onder een sterk armoedebeleid

Met Welzijnszorg willen we structurele investeringen om armoede terug te dringen. Eigenlijk zijn deze investeringen een kwestie van gezond verstand: ze verdienen zichzelf terug. Ze zorgen dat de samenleving gelijk wordt en dat iedereen menswaardig kan deelnemen aan die samenleving. Kiezen voor een sociaal systeem waar mensen zich kunnen ontwikkelen, vergroot de sociale mobiliteit. Wanneer we mensen ondersteunen om hun potentieel te bereiken, dragen ook zij bij aan de samenleving.

Laat samen met ons je stem horen voor structurele armoedebestrijding en investeringen in sociale zekerheid, diensten en mensen.

Versterk de sociale zekerheid

De sociale zekerheid is onze basis in de strijd tegen armoede. Daarom vragen we de overheid om de sociale zekerheid te versterken waar nodig.

Waar starten we? Bij de (vervangings-) inkomens. Die moeten boven de armoedegrens liggen. Daarnaast moet de toegang tot sociale rechten makkelijker worden. Veel mensen kennen hun rechten niet eens. Het is ook veel te complex: niet alle diensten hanteren dezelfde inkomensgrenzen. Mensen komen de ene keer wel en de andere keer niet in aanmerking. Tegelijkertijd worden inkomensgrenzen als een harde grens gehanteerd. Dat alles-of-niets-verhaal maakt het moeilijk om uit armoede te geraken.

Laat samen met ons je stem horen zodat iedereen vlotter toegang krijgt tot de sociale zekerheid en sociale rechten.

Versterk de (publieke) diensten

Ook diensten zoals onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting en openbaar vervoer zijn van cruciaal belang om mensen uit de armoede te helpen. Toegang tot goed werkende diensten en kwaliteitsvol onderwijs opent deuren en zorgt dat mensen hun plaats in de samenleving kunnen opnemen.

Laat samen met ons je stem horen voor dienstverlening die beschikbaar en bereikbaar is voor iedereen.

Versterk mensen

In de strijd tegen armoede zijn sterke structuren en diensten nodig. Die zijn maar effectief als ze vertrekken vanuit de noden van mensen. Daarom is er nood aan meer beleidsparticipatie. De overheid moet mensen in armoedesituaties meer betrekken bij de opmaak en uitrol van het armoedebeleid. Goed beleid is beleid dat vertrekt vanuit een vertrouwen in mensen als burgers en onderdeel is van een solidair systeem.

Laat samen met ons je stem horen om mensen sterker te maken, zodat ze eigenaar zijn van hun eigen leven.

Schouder aan schouder naar een rechtvaardige toekomst.

Structurele armoedebestrijding wil ook zeggen dat de overheid haar taak als herverdelers op een goede manier moet doen. Weg met de Matheus-effecten: wie rijk is, wordt nog rijker, wie arm is, nog armer. Dat kan toch niet? Solidariteit en herverdeling zijn de sleutels tot echte verandering. Door samen te werken en

onze middelen te delen, laten we iedereen een waardig leven leiden. Zo doen we het draagvlak voor solidariteit tussen mensen opnieuw groeien. En zo wordt de sociale zekerheid een sterke basis van vertrouwen. Vertrouwen dat je de steun krijgt die je nodig hebt. Want misschien heb je nu wel genoeg, maar kom je ooit toch in armoede terecht?

Steun, schouder aan schouder, de campagne van Welzijnszorg!

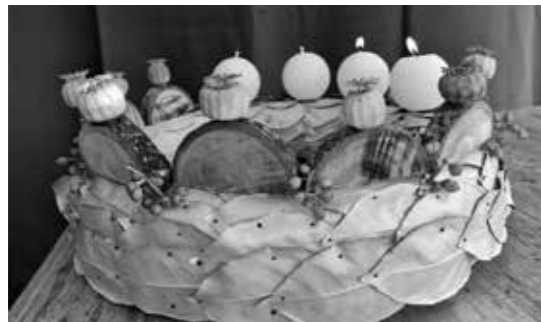
Samen winnen we de strijd tegen armoede.

2. Voer campagne

2.1 De campagne zichtbaar maken

Zichtbaarheid en herkenbaarheid, dat zijn de eerste en belangrijkste stappen in het voeren van campagne. Pas wanneer mensen weten wie we zijn en wat we willen, kunnen we de bal aan het rollen brengen.

- Hang affiches op en maak de leden, deelnemers of kerkgangers warm om dat thuis ook te doen.
- Is er ruimte voor een campagnehoekje dat heel de maand december kan blijven staan? Kleed in met affiches, met de massafolder of de collecteomslag kan je korte info meegeven, verdeel of verkoop de adventskalenders. Geef je campagnehoekje extra uitstraling met een adventskrans en/of de kaarsen van Welzijnszorg.
- Het beeld van mensen die schouder aan schouder staan, biedt ook heel wat inspiratie. Denk aan de 'vriendschapsbeeldjes' of ga creatief aan het werk. Voorbeelden in kleur en extra ideeën op www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen/inspiratie
- Geef de campagne aandacht op jullie sociale media, in het ledenblad of op de lokale pagina's van Kerk & Leven. Onze facebookpagina en de teksten in de adventskalender geven inspiratie voor korte berichten. Gebruik op sociale media zeker onze tag [@welzijnszorg](https://www.facebook.com/welzijnszorg).

Creatie Paula Geysens

Schouder aan schouder

2.2 Schouder aan schouder

Welzijnszorg gelooft dat we armoede de wereld uit kunnen helpen als we als samenleving onze schouders eronder zetten. Onderstreep jij onze boodschap? Sta samen met je groep, vereniging, geloofsgemeenschap schouder aan schouder en laat zo strijdvast zien dat jullie armoede een onrecht vinden!

- Organiseer een Schouder aan schouderfotosessie. Verzamel zo veel mogelijk medestanders om een foto te maken waarop ze schouder aan schouder staan. Gebruik onze campagneaffiche als voorbeeld of verras met een creatieve opstelling.
- Deel jullie foto's en boodschappen. Deel de foto's van jullie Schouder aan schouderactie op sociale media en zet er [@welzijnszorg](https://www.facebook.com/welzijnszorg) bij. Laat de wereld zien hoe jullie opkomen voor een rechtvaardige samenleving. Of mail de foto naar communicatie@welzijnszorg.be
- Geef de actie een persoonlijk accent. Hebben jullie ook een inhoudelijk moment rond de campagne? Kan je samenwerken met jeugdpastoraal, catechesewerking, een vereniging...? Maak jullie actie nog persoonlijker door boodschappen te formuleren. Schrijf, knip, verf ze op borden en toon ze mee op jullie foto. Tip: als jullie bordjes knutselen, kunnen jullie dan ook al foto's te maken.
- We koppelen een wedstrijdje aan onze actie: de tofste, origineelste, grootste... foto wint een originele muur- of raamtekening.

Hoe meer foto's we verzamelen, hoe luider onze boodschap zal klinken! Met één klik dragen jullie bij tot het versterken van ons draagvlak en staan we sterker in onze strijd tegen armoede.

2.3. De solidariteit nog verbreden

Naast de collecte in de kerk zijn er nog heel wat mogelijkheden om geld in te zamelen. Op de website vind je meer informatie. We zetten er enkele in de kijker die goed aansluiten bij vieringen of groepsactiviteiten.

→ Verkoop kaarsen.

Kaarsen zijn erg populair deze tijd van het jaar. Onze set van vier is daarbij zeer geschikt om een adventskrans mee te maken. Nieuw dit jaar zijn de tafelkaarsen. Per setje van twee zijn ze gemakkelijk te verkopen voor een bescheiden prijs. De kaarsen van Welzijnszorg worden gemaakt door De Vlaspit, een sociaal-economie project in Scherpenheuvel. Bestel de kaarsen via www.welzijnszorg.be/webshop

→ Organiseer een Soep op de stoep

Een lekker kopje verse soep. Waar krijgt een mens het warmer van? Organiseer een Soep op de stoep-actie en vraag deelnemers, leden of kerkgangers een vrije bijdrage in

ruil voor een beker van jouw overheerlijke en zelfgemaakte soep. Want ook met één pot soep maken jullie mee het verschil!

Maak plannen en registreer je actie. Wij sturen een gratis Soep op de stoep-pakket. Vul zeker ook de soepteller in en volg hoeveel er gesoep wordt in heel Vlaanderen en Brussel. Dit jaar vind je in het gratis promopakket een Samen Tegen Armoedeschort. Draag hem tijdens je actie, maak een toffe foto en deel die zeker via jullie (sociale) media. De opbrengst van de soep-actie wordt apart gestort op rekening BE21 0000 0000 0303 met vermelding van de gestructureerde mededeling +++201/1000/02805+++.

Meer info en registreren:
www.welzijnszorg.be/acties

Deel 2. Inspiratie voor vieren en bezinnen

1. Wegwijzers voor vieren en bezinnen met verschillende doelgroepen

Een zeer diverse groep mensen gaat aan de slag met de campagne. Ieder legt zijn eigen accenten. We houden van maatwerk en werken een zeer ruim en divers aanbod uit om te vieren of bezinnen in al deze verschillende groepen. We geven je graag enkele wegwijzers om vlot aan de slag te gaan op maat van jouw groep.

1.1 Campagneklassiekers

Audiovisueel materiaal 2023

We maakten korte, getuigende filmpjes over vier armoedethemas en de campagne. Gratis op Youtube. De filmpjes zijn modulair opgebouwd, je combineert ze om het geheel zo lang of zo kort te maken als je wil. Ideaal voor een vormingsavond, als inleiding op een gesprek of om te gebruiken als aandachtstrekker en inleiding.

Jongerenreportage

Vier jongeren mogen hun talenten verkennen en vertellen daarbij over hun dromen voor de toekomst. Bij de reportage hoort een verwerkingsbrochure. Zeker op maat van het secundair onderwijs, maar eigenlijk voor iedereen die zich wil laten raken door de verhalen van deze sterke jongeren.

Liturgische teksten en gebeden

Deze vind je in deel 2.2. Aanbod voor de vier adventszondagen.

Bezinningsmodellen

In deel 2.3 van deze bundel vind je enkele korte modellen om de campagne in een groep aan bod te brengen. Ze zijn divers van stijl en kleur, op maat van zeer uiteenlopende doelgroepen. Graag inhoudelijk of liever meer bezinnend? Actief, interactief of beschouwend? Kies, combineer en varieer.

Adventskalender

Vier weken bewust op weg naar Kerstmis met

bezinning, verhalen van armoedebestrijders, gebeden, het dagboek van Robby en elke dag een klein opstapje voor kinderen. Omdat de kalender als een mozaïek de advent en de campagne aanbiedt in korte stukjes, is hij ook handig voor doe-het-zelvers of voor korte tekste voor bijv. Kerk & Leven.

Tekstenboekje 'Kiezen voor iedereen'

Een handig klein boekje bomvol bezinnende teksten, getuigenissen, korte methodieken en doordenkers. Blijft ook lang na de campagnetijd bruikbaar.

Verhalen van armoedebestrijders

Maak het campagnethema heel concreet door een ervaringsverhaal van mensen in armoede of van een medewerker uit een van de projecten die Welzijnszorg steunt.

- In het audiovisueel materiaal komen armoedebestrijders aan het woord. Je vindt ze op ons YouTube kanaal Welzijnszorg.
- Op onze website lees je verhalen van sterke armoedebestrijders. Er is vast eentje uit je regio of dat aansluit bij jullie interesse of werking. welzijnszorg.be/wie-help-je
- Sommige organisaties willen bij jullie komen vertellen over hun werking. Op onze website vind je een overzicht van alle projecten en hun aanbod welzijnszorg.be/projecten en op de site www.welzijnschakels.be vind je een overzicht van de Welzijnschakels in jouw regio. Onze medewerkers in de regionale diensten kunnen je de nodige contactpersonen aanbevelen of jullie helpen om een keuze te maken. Afspraken over vergoeding vind je op onze site.

1.2 Vieren en bezinnen in het onderwijs

Basisonderwijs

- In deel 2.4 van deze bundel staat een aanzet voor een bezinningsmoment met kinderen. We luisteren hoe Robby kijkt naar delen en

herverdelen.

- In de adventskalender staat elke dag een klein opstapje voor kinderen. Een vraag, een opdracht, een doordenker om elke dag vijf minuutjes bij de advent en de campagne stil te staan.

Secundair onderwijs

- De jongerenreportage is zeker op maat van leerlingen voor het secundair onderwijs. Met de verwerkingsbrochure heb je kant-en-klaar materiaal. Meer info en bestellen via www.welzijnszorg.be/webshop.
- Bij de bezinningsmodellen (deel 2.3) vind je zeker een aanbod op maat van jullie klas of school.
- In het Tekstenboekje 'Kiezen voor iedereen' staan teksten, getuigenissen en korte methodiekjes waar je zelf creatief mee aan de slag kan.

1.3 Vieren en bezinnen voor verenigingen en groepen

- Bij de bezinningsmodellen (deel 2.3) vind je zeker een model op maat van jullie groep of vereniging.
- Een echte aanrader is de Warme Wandeling, een sfeervolle activiteit in het teken van verbondenheid en solidariteit.
- Liever een inhoudelijke insteek? Organiseer een armoedewandeling in jouw buurt. Met een uitgewerkt draaiboek kan je de deelnemers meenemen in het verhaal van het armoedeweb aan de hand van affiches uit de voorbije campagnes van Welzijnszorg. De inhoud is voldoende divers zodat je zelf kan kiezen hoe zwaar of hoe luchtig jouw wandeling wordt. Meer info op www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen/inhoudelijk-aanbod

1.4 Vieren en bezinnen voor communicanten, catechesewerking, jeugdpastoraal

- Het bezinningsmoment voor kinderen (deel 2.4 van deze bundel) is ook inzetbaar in parochieverband, mits enkele aanpassingen, bijvoorbeeld als eerste lezing in een kinderviering of als catechese-activiteit.
- Pluswerkingen of jeugdpastoraal vinden bij de bezinningsmodellen (deel 2.3) voldoende basismateriaal om zelf iets uit te werken op maat van hun activiteit.
- In het lesmateriaal voor het basisonderwijs 'Samen deel je meer' met Robby staat dit jaar een godsdienstmethodiek rond het Bijbelverhaal van de arbeiders van het elfde uur. Zeer geschikt voor wie met kinderen en de bijbel aan de slag wil. Bestellen via www.welzijnszorg.be/webshop.

1.5 Vieren en bezinnen in zorginstellingen

- Voor een info- of themastand kan je aan de slag met de campagne-affiches, de campagnefolder. Een adventskrans of een 'vriendschapsbeeldje' kunnen het geheel wat extra uitstraling geven.
- In de adventskalender vind je de campagne in kleine stukjes. Hij kan een plaatsje krijgen in een gemeenschappelijke ruimte of je maakt een collage met (enkele van) de teksten en foto's.
- Bij bezinningsmodel 2 hoort een PowerPoint met foto's en spreuken. Hij is ook zonder bijkomende uitleg of methodiek bruikbaar. Heeft de instelling digitale infoborden, dan kan deze in loop getoond worden.
- Bij de bezinningsmodellen (deel 2.3) vind je basismateriaal om zelf iets uit te werken op maat van jullie bewoners.
- Voor een viering kan je putten uit de gebeden, teksten en homiliesuggesties uit de adventsvieringen. In de viering van de 3de zondag komt de campagne het sterkst aan bod.

2. Aanbod voor de vier adventsvieringen

2.1 Rode draad voor de vier vieringen

In de advent worden we **geroepen om waakzaam te zijn**. We drukken op de pauzetoets van de dagelijkse routine en staan stil bij wat we doen. Christen zijn is nooit vrijblijvend, het zit in ons DNA om ons in te zetten voor een betere wereld. In de eerste viering van de advent vragen we om open ogen en durf om op te staan tegen onrecht.

In de tweede viering worden we **uitgenodigd om samen op pad te gaan**, om de wegen naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde te bewandelen. Gelukkig hoeven we dit niet alleen te doen, we worden als gemeenschap geroepen. God wil ons verzamelen en niemand blijft achter. Schouder aan schouder bouwen we mee aan zijn Rijk van gerechtigheid.

De derde adventszondag, vreugdezondag, hebben we extra aandacht voor de campagne van Welzijnszorg. Armoede is een realiteit die veel te veel mensen elke dag moeten doorstaan. Het zorgt voor sociale uitsluiting en duwt hen in een maatschappelijk isolement. **We laten onze stem horen** en pleiten voor structurele armoedebestrijding. Door onze inzet voor de meest kwetsbare mensen, werken we mee aan Gods nieuwe wereld. Een hoopvolle boodschap voor deze vreugdevolle dag.

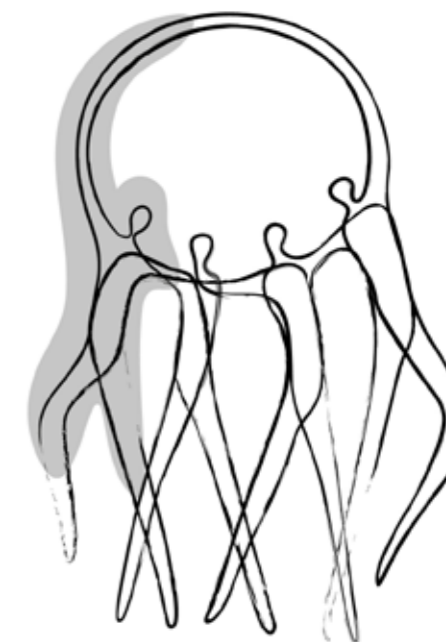
Maar de oproep in de advent is nooit mensenwerk alleen. God heeft mensen nodig, heeft geen andere handen dan de onze, maar wij mensen hebben Hem ook nodig. **God is een tochtgenoot die met ons meegaat**. De laatste adventszondag, met Kerstmis in het verschiet, voelen we ons extra gedragen door onze nabije God.

Meegeefblaadjes

Net als voorgaande jaren ontwierpen we meegeefblaadjes. Zo kunnen de kerkgangers thuis nog even verder lezen, denken en bidden. Je vindt ze onder 2.4.

2.2 Sfeervol vieren

Een sfeervolle kerk of gebedsruimte is een grote meerwaarde voor het vieren of bezinnen. De adventskrans staat hierbij centraal. Hopelijk kunnen jullie rekenen op een paar creatieve groene vingers. Vrijwilliger Paula Geysens ging voor ons al aan de slag en we geven enkele voorbeelden ter inspiratie. Extra foto's en in kleur vind je op onze site www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen/inspiratie

Creatie Paula Geysens

Creatie Paula Geysens

Creatie Paula Geysens

Creatie Paula Geysens

2.3 Eucharistie- of gebedsvieringen (liturgisch b-jaar)

Eerste zondag van de advent
Zondag 3 december 2023

‘Wees waakzaam’

Begroeting en openingswoord

// VOORGANGER //

Van harte welkom op deze eerste zondag van de advent.
We zijn hier samen in de naam van de Vader, Zoon en Heilige Geest.
Amen.

Goede vrienden, wees waakzaam!
Advent is een tijd van stilstaan bij wat je aan het doen bent.
Wij hebben de hardnekkige neiging om de schuld voor wat niet goed gaat in de schoenen van iemand anders te schuiven.
Wees waakzaam voor deze grondhouding bij onszelf. Want zijn we niet allemaal evenbeeld van God?
Is God dan de schuldige van alles wat er fout loopt? In deze viering worden we geroepen om hierbij stil te staan.

Lichtritus en lichtlied

// LECTOR //

Vandaag steken we één kaarsje aan:
een waaklichtje;
een zacht licht dat ons oproept om waakzaam te zijn,
om even stil te vallen
en het licht van de Heer op ons doen en laten te laten schijnen.

Ontsteken van de eerste kaars (terwijl kan een lied gezongen worden)

Lied: Taizérefrein ‘Dans nos obscurités’:

Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft,
een vuur dat nooit meer dooft.
(2x)

Gebed (kan ook door een kind of misdienaar worden gelezen)

God van licht,
Jij brengt hoop in onze duisternis
en wil met dit kleine vlammetje warmte en liefde brengen.
Jij roept ons op om waakzaam te zijn
en ons hart te openen voor uw liefde
die we in Jezus mogen ontvangen.
Help ons om het vlammetje van uw liefde
In deze wereld brandend te houden
en jouw licht bij ons te dragen,
vandaag, morgen en altijd.
Amen.

Gebed om ontferming

// VOORGANGER //

Laten we het dan stil maken in ons hart om onze kleinheid te kunnen zien:

// LECTOR //

Heer, het is verleidelijk om mee te stappen
in een mentaliteit van ‘ieder voor zich’.
Gij hebt aandacht voor alle mensen
Heer, ontferm U over ons.

Christus, het is verleidelijk om onszelf beter te voelen
dan de mensen die er niet zo verzorgd als wijzelf bij lopen.
Gij gaat zonder vooroordelen mensen tegemoet.
Christus, ontferm U over ons.

Heer, het is verleidelijk om mee te stappen
in een mentaliteit van angst voor wat buiten ons ligt.
Gij brengt vrede in het hart van mensen.
Heer, ontferm U over ons.

// VOORGANGER //

Moge de goede God zich over onze kleinheid ontfermen,
ons tekortkomen helen
en in ons hart het verlangen wekken naar Jezus' komst.
Amen.

Openingsgebed

// VOORGANGER OF SAMEN //

Algoede God,
Gij herinnert ons telkens weer aan uw droom van een Rijk van liefde.
Ga met ons mee en help ons waakzaam te zijn.
Maak onze ogen scherp en attent
voor wat er rondom ons gebeurt
aan kwade en goede dingen.
Open onze oren voor uw roep om ten volle mens te worden
zoals Gij het hebt bedoeld.
Amen.

Lezingen

Jes 63, 16b-17. 19b; 64, 3b-7
1 Kor 1, 3-9
Mc 13, 33-37

Suggesties voor homilie

Advent is een tijd van stilstaan bij wat je aan het doen bent. Die tijd van uitkijken naar de geboorte van Jezus is meteen ook een tijd van inkeer. Zijn we eigenlijk goed bezig? De advent is een wake-up-call, een tijd om hierbij stil te staan en ons hierover te bezinnen.

In de eerste lezing beschrijft Jesaja hoe zijn volk is afgedwaald en smeekt hij God om niet vertoerd te blijven. We zitten hier in de periode van de Babylonische ballingschap, de 6de eeuw voor Christus, toen de Joden afgevoerd waren naar

Babylonië. Jesaja getuigt van Gods grootsheid: alles is in zijn hand, zijn macht is universeel. Wij zijn gevormd door God, Hij is de boetseerder, maar zijn volk is afgedwaald.

Hoe herkenbaar is dit ook vandaag? Want is het niet van alle tijden dat het niet altijd goed loopt met de keuzes die we maken? Denk maar aan de klimaatopwarming tegenwoordig, de ... (hier zelf enkele recente actuele gebeurtenissen toevoegen om dit verder te illustreren)! Wij zijn geroepen tot gerechtigheid maar de zelfgenoegzaamheid is jammer genoeg veel verleidelijker. Jesaja zelf geeft al aan hoe we hieruit kunnen geraken: we zijn het werk van zijn handen, we moeten terugkeren naar God, ons overgeven. Want God staat bij wie op Hem durft hopen.

In de tweede lezing gaat Paulus hier dieper op in. Ook hij schrijft dat God getrouw is, maar hij voegt eraan toe: God is getrouw aan wie verbonden leeft met Christus. De reden is duidelijk: Christus heeft de gaven van het Woord en van de kennis van God. Wie verankerd met Hem leeft, brengt goede vruchten voort.

Marcus voegt nog een dimensie toe in het evangelie: we mogen niet inslapen maar moeten altijd waakzaam zijn. Wat bedoelt hij precies? Marcus vergelijkt het met een man die naar het buitenland vertrekt en het beheer van zijn huis heeft overgedragen aan zijn personeel. Dat is een hele uitdaging want heel de schepping is aan onze zorg toevertrouwd! Ik kan bijgevolg nooit mijn ogen sluiten voor onrecht dat waar dan ook gebeurt. Wees waakzaam! Ik kan nooit onverschillig weggijken van miserie die mensen overkomt. Ik word immers geroepen om waakzaam te zijn! Ik kan nooit passief niks doen als mijn medemens in nood is. Als we God opnieuw willen laten geboren worden, zal het afhangen van onze inzet.

Deze advent gaan we opnieuw op weg met Welzijnszorg. Reeds meer dan vijftig jaar houden zij ons de spiegel voor om alert te blijven voor de armoede in onze dichtbij omgeving. Armoede is er nog altijd, we weten het ondertussen wel, maar laten we ons er ook nog door wakker schudden? Doen we

hier verder iets mee? Vandaag zijn we geroepen om de juiste kant op te kijken en niet te verslappen.

Voorbede

// VOORGANGER //

Algoede God,
Gij nodigt ons uit om waakzaam te zijn.
Dat willen we zijn en daarom bidden we vol vertrouwen.

// LECTOR //

Bidden we voor mensen die in hun leven de kans niet krijgen om hun levensdroom te realiseren: dat zij blijven hopen en uitzien naar mensen die geloven in hun mogelijkheden en hun de kans bieden iets moois van hun leven te maken.
Laten wij bidden.

Bidden we voor mensen die er in hun leven niet toe komen om te delen omdat ze overtuigd zijn dat iedereen verantwoordelijk is voor z'n eigen geluk: dat zij Gods roepstem mogen horen en zelf handen en voeten willen geven aan Gods droom met ons.
Laten wij bidden.

Bidden we voor mensen die in hun leven energiek en vol goede moed er voor anderen willen zijn: dat zij steun mogen voelen om schouder aan schouder verder te gaan.
Laten wij bidden.

Bidden we voor deze gemeenschap die haar leven met vallen en opstaan richting probeert te geven in het spoor van Jezus: dat wij ons op deze weg nooit laten ontmoedigen.
Laten wij bidden.

// VOORGANGER //

God, hoor ons bidden en leer ons ook te handelen naar wat wij U vragen.
Amen.

Gebed over de gaven

// VOORGANGER //

God die ons oproept en uitdaagt om waakzaam te blijven:
wij brengen brood en wijn op deze tafel, een klein en kwetsbaar teken van ons breken en delen met mekaar.
Kom in ons midden en laat uw geest groeien in alles en allen.
Dan krijgt deze wereld het hart zoals Gij het bedoelt.
Amen.

Bezinning na de communie

// LECTOR //

ik kan er (n)iets aan doen

ik kan er niets aan doen
fluistert mijn angst
om te verliezen
mijn luiheid en gemakzucht
de neiging om te kiezen
voor de vlucht
en voor het zelfbehoud
uit zogeheten goed fatsoen
uit lafheid, schuld,
schaamte en spijt
of door mijn eigen
tja,... inschattingfout

ik kan er niets aan doen...

ik kan er iets aan doen
zegt mijn geweten
het irritante steentje
in mijn schoen

**Tweede zondag van de advent
Zondag 10 december 2023**

‘Ga samen op pad’

Begroeting en openingswoord

// VOORGANGER //

Johannes toont ons vandaag opnieuw de weg en is de vreugdebode in ons midden.
Hij roept ons op om de weg van de Heer te bereiden en zijn paden recht te maken.
Ook Welzijnszorg roept ons in deze adventstijd op om samen op weg te gaan en onze schouders te zetten onder een betere strijd tegen armoede.
Openen wij ons hart opdat Gods bemoedigende woorden ons doordringen en wij dankbaar samen kunnen vieren, uitzien naar de komst van de Heer.
In de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Lichtritus en lichtlied

// LECTOR //

Inleiding

Een tweede kaarsje mag branden vanaf vandaag. Hoezeer één kaarsje een kamer al kan vullen met licht, met twee wordt het nog helderder. Het is een kleine vreugdebode, die ons troost en moed wil brengen en onze duisternis wil verlichten, net als God.

Ontsteken van de tweede kaars (terwijl kan een lied gezongen worden)

Lied: Taizérefrein 'Dans nos obscurités':
Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft, een vuur dat nooit meer dooft.
(2x)

mijn onderbuikgevoel en mijn beperkte notie van goed en slecht maar ook mijn intuïtie die - net als bij profeten - opkomt voor recht en klopt aan mijn gehoorbeen als een specht

ik kan er iets aan doen!

Hilde Van Parys

Gebed na de communie

// VOORGANGER OF SAMEN //

Algoede God,
in deze donkere periode zet Gij ons telkens weer op de weg naar licht.
Schud ons wakker als oppervlakkigheid ons in slaap wiegt.
Help ons de ongelijkheid te zien die mensen verdeelt.
Open onze ogen en geef ons de durf op te staan tegen onrecht.
Help ons om waakzaam te blijven, op elk uur van de dag en van de nacht.
Wij vragen het U opdat wij met Kerstmis Jezus opnieuw kunnen verwelkomen in deze wereld.
Amen.

Zending en zegen

// VOORGANGER //

Vandaag werden we wakker geschud om waakzaam te blijven en zo zelf ook licht te zijn voor anderen.
Laten we van hier heengaan om te doen wat we gehoord hebben.
Moge God ons daarbij vergezellen met zijn zegen: Vader, Zoon en Heilige Geest.
Amen.

Gebed (kan ook door een kind of misdienaar worden gelezen)

God van licht,
 Jij stuurt mensen op ons pad
 om de weg te banen
 en ons vreugde te brengen.
 Help ons
 om mee te bouwen aan een weg
 die voor iedereen begaanbaar is.
 Laat ons licht zijn voor elkaar
 naar het voorbeeld van uw Zoon Jezus.
 Blijf bij ons, Heer, als licht,
 en geef troost en moed om samen verder te gaan
 vandaag, morgen en altijd.
 Amen.

Gebed om ontferming

// VOORGANGER //

Keren wij ons tot God die ons licht en onze
 duisternis kent en zich over ons wil ontfermen.

// LECTOR //

Heer, Gij zijt altijd bij ons en gaat met ons mee.
 Heer, ontferm U over ons.

Christus, Gij zijt de vreugdebode, de lichtbrenger.
 Christus, ontferm U over ons.

Heer, uw Geest geeft troost en nieuwe moed.
 Heer, ontferm U over ons.

// VOORGANGER //

Moge de liefdevolle God zich over ons ontfermen,
 onze duisternis wegnemen en ons voor altijd laten
 wandelen in zijn licht.

Openingsgebed

// VOORGANGER OF SAMEN //

God,
 Gij roept uw volk op
 om paden recht te maken
 en de weg te bereiden voor uw komst.
 Wij vragen U:
 laat uw woorden onze harten raken
 en maak ons waakzaam en moedig
 om samen uw wegen te bewandelen
 naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.
 Wij vragen het U door Jezus Christus, uw Zoon en
 onze Heer.
 Amen.

Lezingen

Jes 40, 1-5. 9-11
 2 Petr 3, 8-14
 Mc 1, 1-8

Suggesties voor homilie

“Bereid de weg van de Heer.” Dat klinkt in de drie
 lezingen deze zondag. Bij Jesaja moeten daarvoor alle
 oneffenheden vlak; Petrus wijst op het ijveren naar
 een ‘vrede met God’; Johannes preekte daartoe een
 doopsel van bekering tot vergeving van de zonden.
 In alle drie de lezingen klinkt de boodschap niet voor
 één iemand, voor een individu, maar voor een hele
 menigte, een gemeenschap. Ze worden geroepen
 om samen op weg te gaan, om samen de weg te
 bereiden, ‘in Jezus’ naam’. Zo eindigt ook de lezing bij
 Jesaja: “God zal als een herder zijn schapen weiden
 en ze in zijn armen samenbrengen; de lammeren zal
 Hij dragen tegen zijn boezem, de schapen met zachte
 hand geleiden.” God wil ons verzamelen, zoals we
 hier vandaag verzameld zijn om samen eucharistie
 te vieren. Het gaat niet om één persoon, maar om
 een gemeenschap. Daar is iedereen welkom en wordt
 iedereen meegenomen: de lammeren, de zwakkeren
 zou je kunnen zeggen, of zij die extra steun nodig
 hebben, draagt hij tegen de boezem. Ze liggen hem
 nauw aan het hart; zij die niet in staat zijn zelf te
 gaan, worden gedragen. De schapen zal hij met zachte
 hand geleiden. Ze worden mee verzameld, schouder
 aan schouder, tot iedereen mee is, zo lijkt het wel.

Die zachte hand vinden we ook terug bij Petrus in de
 tweede lezing: tijd heeft voor God geen belang, God
 heeft de eeuwigheid. Daarom ook heeft hij geduld
 met ons, want “Hij wil dat iedereen tot inkeer komt,
 en niemand verloren gaat”, zo lezen we. We gaan
 niet op weg met enkel de besten, de slimsten, de
 snelsten, de gezondsten; neen: niemand mag verloren
 gaan. We gaan samen op pad om de weg van de
 Heer te bereiden en te bouwen aan Gods Rijk van
 gerechtigheid en vrede. Het hangt niet af van één
 individu, maar van allen en in die zin zijn we allen
 geroepen om onze verantwoordelijkheid te nemen en
 elk naar eigen kunnen bij te dragen aan die weg, zodat
 we samen verder kunnen en niemand verloren gaat.

Voorbede

// VOORGANGER //

Vertrouwvol mogen wij ons nu richten tot God,
 die geduld heeft met ons en ons wil troosten en
 bemoedigen. Bidden wij dan verenigd in gedachten
 en gebed:

// LECTOR //

Voor de kerk wereldwijd:
 dat ze Gods Blijde Boodschap blijft verkondigen in
 woorden en daden
 en zich blijft inzetten voor de armen en gekwetsten
 in de samenleving.
 Laten wij bidden.

Voor de leiders van ons land, van Europa en de
 wereld:
 dat ze blijven werken aan het ideaal van een betere
 wereld voor iedereen
 en zich schouder aan schouder hiervoor inzetten.
 Laten wij bidden.

Voor mensen die zich eenzaam en verlaten voelen:
 dat er kleine lichtpuntjes mogen zijn in hun leven
 die troost en moed geven om verder te gaan.
 Laten wij bidden.

Voor onze geloofsgemeenschap hier verenigd:

dat we in navolging van Christus op weg blijven
 gaan
 en onze oren niet sluiten voor de roep van de mens
 in nood.
 Laten wij bidden.

// VOORGANGER //

Heer, Gij kent ons en weet wat ons bezighoudt.
 Wij vragen U: verhoor ons gebed
 en geef ons de moed om samen uw wegen te blijven
 bewandelen,
 door Christus, onze Heer.
 Amen.

Gebed over de gaven

// VOORGANGER //

God,
 Gij roept ons op om de paden recht te maken
 en wegen te banen voor gerechtigheid en vrede.
 Heb geduld met ons.
 Ontvang onze gaven
 en laat ons in het breken en het delen van brood en
 wijn
 sterker naar elkaar toegroeien in verbondenheid
 met U, die bron van leven zijt.
 Wij vragen het U door Christus, onze Heer.
 Amen.

Bezinning na de communie

// LECTOR //

schouder-aan-schouder

wie de schouders ophaalt
 voor het probleem armoede
 zal ook zijn schouders
 niet zetten
 onder zware lasten

daardoor moeten sommigen
 het gevecht alleen leveren

en alles zelf aftasten
zonder wapens of rugdekking
vanuit de achterhoede

die oorlog
valt niet te winnen

wie schouder aan schouder
samen strijdt tegen armoede
deelt in de klappen

maar...
elke strijd *tegen*
is ook een strijd voor

strijden
tegen uitsluiting
tegen onrecht
tegen eenzaamheid

is opkomen
voor gemeenschap
voor gerechtigheid
voor verbondenheid

Hilde Van Parys

Gebed na de communie

VOORGANGER OF SAMEN

Heer,
in het samen vieren en in het breken en delen van
het brood
verbindt Gij ons met elkaar.
Hierin mogen wij iets proeven van de nieuwe hemel
en de nieuwe aarde.
Houdt de honger in ons wakker naar uw Rijk
en maak ons tot wegbereiders en vreugdebodes in
deze wereld.
Wij vragen het U door Christus, onze Heer.
Amen.

Zending en zegen

VOORGANGER

Wij mochten hier samenkomen om God te danken
en ons te voeden met zijn woord en brood ten leven.
Van hieruit worden wij gezonden
om samen op weg te gaan
en bemoedigd door Gods Geest
te bouwen aan Gods Rijk van vrede en
gerechtigheid.
Zegene u daartoe de algoede en barmhartige God,
Vader, Zoon en Heilige Geest.
Amen.

Derde zondag van de advent
Zondag 17 december 2023

‘Laat van je horen’

Begroeting en openingswoord

// VOORGANGER //

Laat ons hier samen zijn
in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige
Geest.
Vrede voor ieder van u die uitzielt naar Gods komst
midden onder ons.

Lieve mensen,
ik mag jullie welkom heten in de viering van de
derde adventszondag,
traditiegetrouw ook Welzijnszorg zondag.
Ook al zal ieder van jullie met eigen zorgen en
vragen naar hier gekomen zijn,
ook al staan we in deze advent bijzonder stil bij de
medemens in armoede,
ook al zijn we zo ongeveer bij de donkerste dag van
het jaar beland,
toch overheerst vandaag vreugde, grote vreugde.
Vreugde om de blijde boodschap die we te brengen
hebben,
aan de verslagen harten,
de gevangenen en geketenden,
aan allen die uitzien naar toekomst en redding.

Vandaag hebben we bijzonder aandacht voor de
campagne van Welzijnszorg.
Armoede is een realiteit die veel te veel mensen
elke dag moeten doorstaan.
Dat heeft een negatief effect op hun gezondheid, op
onderwijskansen,
op kansen op een goede woning.
Het zorgt voor sociale uitsluiting en duwt mensen in
een maatschappelijk isolement.
Het is tijd om samen met Welzijnszorg onze stem te
laten horen
en te pleiten voor structurele armoedebestrijding,
voor investeringen in sociale zekerheid, diensten en
mensen.

Maar gelukkig hoeven we het niet alleen te doen,
armoede overwinnen, doen we samen.
Laat ons in deze viering sporen van licht ontdekken,
licht dat we straks en morgen naar buiten te
brengen hebben.
LAAT VAN JE HOREN ! De wereld wacht.

Lichtritus en lichtlied

// LECTOR //

Inleiding

Vanaf vandaag brandt ook de derde kaars.
Er komt steeds meer licht.
Het verwarmt onze harten en maakt ons blij.
We mogen ons verheugen: de Heer is nabij.

Verheug u!
Gods redding is nabij.
In alle verwarring,
in het doolhof van het leven,
in deze duistere tijden
krijgen we extra licht:
een licht dat ons moed wil geven
en ons oproept:
wees moedig en heb geduld!

Ontsteken van de derde kaars (terwijl kan een lied gezongen worden)

Lied: Taizérefrein ‘Dans nos obscurités’:
Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer
dooft,
een vuur dat nooit meer dooft.
(2x)

Gebed (kan ook door een kind of misdienaar worden gelezen)

God van licht,
Johannes kwam over Jou getuigen:
over het licht dat Jij was en bent en altijd zal zijn.
Help ons Heer
om, net als Johannes, onze stem te gebruiken
en ons te laten horen wanneer onrecht wordt
gedaan.
Wees ons licht op het pad dat wij samen willen
banen,

schouder aan schouder,
op weg naar uw Rijk van rechtvaardigheid en vrede.
Heer, verlicht ons leven,
opdat wij het goede blijven doen,
vandaag, morgen en altijd.
Amen.

Gebed om ontferming

// VOORGANGER //

Heer, in al onze kwetsbaarheid en kleinheid
staan wij voor U.
En toch wilt Gij met ons aan de slag.

// LECTOR //

God en Vader, Heer van alle leven,
Gij die wilt dat onze vreugde volkomen is,
Heer, ontferm U over ons.

Christus, Meester, Mensenzoon, ons aller Broeder
Gij die uit liefde tot het uiterste zijt gegaan,
Christus, ontferm U over ons.

Geest van Vader en van Zoon,
Gij die begeestert en ons aanzet tot het doen van
gerechtigheid,
Heer, ontferm U over ons.

// VOORGANGER //

God, blijf bij ons en neem onze zwakheid voor lief.
Geef dat, in U, onze zwakheid sterkte wordt.

Openingsgebed

// VOORGANGER OF SAMEN //

Heer,
diep in ons voelen we de vreugde groeien,
de vreugde die U ons toedraagt door mens te
worden,
de vreugde, ons reeds door de profeten toegezegd.
Doe ons getuigen van uw licht,

in het bijzonder aan hen die in duisternis leven.
Doe in ons gerechtigheid ontkiemen,
uw gerechtigheid.
Wij vragen het door Jezus uw Zoon en onze Broeder
voor vandaag en alle dagen, tot in eeuwigheid.
Amen.

Lezingen

Jes 61, 1-2a. 10-11
1 Tess 5, 16-24
Joh 1, 6-8. 19-28

Homilie

Vandaag luisteren we naar twee Bijbelse figuren die
ons 'belangrijk' nieuws te melden hebben. (En dan is
er ook nog Paulus die ons goede raad wil geven.)

Jesaja

Eerst is er Jesaja, de grote profeet uit het oude
testament.
"De Geest van God rust op mij want de Heer heeft
mij gezalfd!" En dus mag ik goed nieuws melden aan
armen.
Zijn wij niet allen gedoopt en gevormd, en bij
die gelegenheid gezalfd door de Heer? We zijn
dus medestanders van Jesaja, mede-gezalfden
(christussen). En ook wij hebben goed nieuws te
melden. De Geest rust ook op ons! Meer nog: we
kunnen niet anders dan van ons laten horen.
En wat is dat 'goede nieuws' waartoe Jesaja en wij
gezonden zijn? 'Een blijde boodschap voor armen!'
Is dat niet geweldig? Dat is de wereld op zijn kop.
Armen zijn degenen in de marge, of juist buiten de
marge. Zij die altijd aan het kortste eind trekken, zij
die altijd in de hoek zitten waar de klappen vallen,
de pechvogels, de zwarte schapen, de kinderen van
de rekening. Zij die 'nooit' goed nieuws te horen
krijgen! Eindelijk, er zal gerechtigheid komen ... ook
voor jullie! Dat is de boodschap.
Hoop, vrijheid en toekomst.

De Doper

En dan is er Johannes, de doper. Hij is ook door

God gezonden, ook hij heeft goed nieuws. "Midden
onder u staat Hij die gij niet kent!" Wij weten dat
het over Christus gaat, de gezalfde. Hij komt zelf de
gerechtigheid brengen waarvan Jesaja spreekt, Hij
is de Messias. Maar Hij staat 'midden onder ons'
(meervoud). Het zegt iets over het mysterie van
Gods aanwezigheid. Hij is niet meer te kennen of te
herkennen. Omdat Hij 'in' ons is. Met velen samen
hebben we gerechtigheid te brengen en Christus
gaat met ons mee. Met velen samen hebben we
onze stem te verheffen en Christus gaat met ons
mee. Schouder aan schouder staan we op tegen
armoede, tegen uitsluiting. En één van de schouders
is die van Christus. De slogan van Welzijnszorg
onderstreept dit jaar deze gedachte.

En wij

En wij? Wat is onze rol?
Misschien dat we een hedendaagse Jesaja kunnen
zijn en ook een hedendaagse Johannes.
Johannes weet dat zijn rol eerder bescheiden is.
Hij weet dat enkel God redding brengt, hij weet
dat enkel God licht geeft in duistere tijden. Hij
daarentegen geeft stem, hij roept, hij getuigt. Dat is
zijn rol.
Daar zouden we van kunnen leren. Geven wij stem
aan de 'stemlozen'? Kijken we op een eerlijke
manier naar de samenleving en leggen we de vinger
op het onrecht? Door het werk van Welzijnszorg
worden we op weg geholpen. Klagen we het onrecht
aan? Kunnen we ons nog luidruchtig boos maken
over de toenemende ongelijkheid, de schrijnende
armoede? Verheffen we onze stem tegen een
woestijn van onverschilligheid? Ja, ook jij bent een
stem die roept in de woestijn.
De rol van Jesaja vervolgens, is wellicht iets minder
bescheiden. Hij is wat uitbundiger, vooral in het
uitzingen van de vreugde.
Zijn wij ook brengers van hoop?
Op de eerste plaats is contact, ontmoeting
nodig. Zoeken we mensen in armoede op, in
Welzijnsschakels, vluchtelingenwerkgroepen, bij de
sociale kruidenier ... Geven we de boodschap dat ze
'erbij' mogen horen, niet alleen gelaten worden en
dat we samen met velen hun rechtvaardige eisen
kracht willen bijzetten ... zelfs als dat ten koste gaat
van eigen gewin.

Verder valt op dat Jesaja 'vreugde' brengt en
positiviteit.
Ook daar kunnen we van leren. Natuurlijk gaat het
niet zo geweldig met onze samenleving, natuurlijk is
verzet op zijn plaats, boosheid soms. Maar dat alles
zou de diepe vreugde niet mogen verstoren die ons
telkens opnieuw voort stuwt om door te doen, niet
op te geven. In de wetenschap dat gerechtigheid
en vrede, liefde en leven uiteindelijk zullen winnen.
Met negativiteit verzieken we de samenleving en dat
willen we niet. Daartoe zijn we niet gezalfd.
De verantwoordelijkheid van 'de gezalfden' is dus
groot.
Laat dus van je horen, en zet er met vreugde en
enthousiasme, samen met velen je schouders onder.

Welzijnszorg maakt deze oproep in de advent
heel concreet. Ze ondersteunt ook organisaties
die hoop en vreugde brengen bij mensen die in
armoede leven. Laten we hun werk alle kansen
geven. Uiteraard vraagt dit ook financiële middelen.
De collecte van vandaag gaat integraal naar de
werking van Welzijnszorg en de steun aan armoede-
organisaties. We rekenen op u.

Suggestie

Maak de homilie nog concreter door het
ervaringsverhaal van mensen in armoede of van
een medewerker uit een van de projecten die
Welzijnszorg steunt. Vooraan in deze Inspiratiemap
zetten we je op weg.

Voorbede

// VOORGANGER //

Goede vrienden,
wij allen zijn gezalfd om goed nieuws te brengen,
een vreugdevolle boodschap.
Alle vragen en zorgen, alles wat ons ter harte gaat,
leggen we in Gods hand.

// LECTOR //

Bidden we om Gods barmhartigheid:
dat Hij ons zou bevrijden

van overdreven zucht naar eer, macht en bezit.
Deze weg leidt immers niet naar vreugde.
Laten wij bidden.

Bidden wij om meer geloof in Christus,
die midden onder ons leeft,
die we kunnen ontmoeten
in de ogen van kleinen en zwakken,
en in hen die gezonden zijn
om te getuigen van het licht.
Hen ten diepste ontmoeten
is een weg naar diepe vreugde.
Laten wij bidden.

Bidden wij om kracht, creativiteit en inspiratie voor
onzelf en voor allen.
Dat het besef groeit dat samenwerken de enige weg
is om armoede en ongelijkheid te bestrijden.
Het is een weg die leidt naar goddelijke vreugde.
Laten wij bidden.

// VOORGANGER //

Heer, in de wetenschap dat Gij alles ten goede keert,
durven wij bidden:
Verhoor onze gebeden.
Wij vragen het U door Christus onze Heer.
Amen.

Gebed over de gaven

VOORGANGER
Heer, we weten dat leven naar uw Geest
een gegeven en gedeeld leven is.
Als teken daarvan hebben we brood en wijn
aangebracht.
Geef dat ze beeld worden van uw gegeven en
gedeeld leven.
Inspireer ons om ook zo te doen.
Wij vragen het door Jezus Christus onze Heer.
Amen.

Bezinning na de communie

// LECTOR //

Armoede bestrijding

het klinkt als een ziekte
die we te lijf moeten gaan

de oorzaken zijn:
onvoldoende inkomen
voor gezonde voeding
en een goede woning
sociale uitsluiting

de symptomen zijn
gevoelens van
eenzaamheid
angst, stress
falen en uitsluiting

de behandeling bestaat uit:
hervredelen
kansen geven
zich verbinden
interesse en respect

de neveneffecten
- op de bijsluiters –
klinken weinig geruststellend
en eerder ontradend

uitzichten is geen optie
een alternatieve behandeling
is nog in het beginstadium

om uitzaaiing te voorkomen
moet de hele mensheid
in therapie

armoedebestrijding
is een zaak van jou en mij
een zaak van algemeen belang
van levensbelang

Hilde Van Parys

Vierde zondag van de advent
Zondag 24 december 2023

‘God gaat met ons mee’

Begroeting en openingswoord

// VOORGANGER //

Van harte welkom in deze viering van de vierde
zondag van de advent.
In geloof en liefde zijn wij hier samen om te bidden
in de naam van Vader, Zoon en Heilige Geest. Amen.

Morgenavond/vanavond is het al kerstavond.
Het was dus een heel korte voorbereidingstijd op
het kerstfeest.
Hopelijk zijn we er allemaal klaar voor
en zijn we voldoende geestelijk voorbereid om de
geboorte van God in ons midden te vieren.
In het evangelie horen we straks hoe God pas mens
kon worden door het ja-woord van Maria.
God gaat met ons mee, Hij is onze tochtgenoot
geworden in Jezus.
Wij staan niet alleen, wij gaan schouder aan
schouder.
Met de campagne van Welzijnszorg
delen we de overtuiging
dat werken aan een betere wereld
niet alleen hoeft te gebeuren,
want armoede overwinnen doen we samen.

Lichtritus en lichtlied

// LECTOR //

Inleiding

Vier kaarsen branden: de cirkel is rond.
Kerstmis is nu heel dichtbij.
We mogen al baden in het licht:
het licht van de Heer die altijd bij ons is,
die al onze angsten wil wegnemen
en ons tot vrede stemmen.

Gebed na de communie

// VOORGANGER OF SAMEN //

Heer,
dank voor het woord dat U tot ons sprak.
Dank voor het brood en voor de wijn; uw leven,
gebroken en gedeeld voor allen.
Doe ons naar buiten gaan, de wereld wacht om iets
van ons te horen:
de blijde en vreugdevolle boodschap dat uw
menslievendheid onder ons wil wonen,
dat toenemende ongelijkheid en uitsluiting waarlijk
onrecht is en ontoelaatbaar.
Laten we er samen onze schouders onder zetten.
Gij, Heer, gaat met ons mee.
Dank en eer aan onze God.
Amen.

Zending en zegen

// VOORGANGER //

Broeders en zusters,
doof de Geest niet uit, leef met open ogen en versta
de tekenen van deze tijd.
Onderzoek alles, behoud het goede
en vermijd alle kwaad.
Moge de God van de vrede
uw leven geheel en al heiligen.
Hij die is: Vader, Zoon en Heilige Geest.
Amen.

De strijd tegen armoede winnen we samen

Als jullie samen schouder aan schouder op de foto
willen om te tonen dat we de strijd tegen armoede
samen zullen winnen, is het einde van de viering
een goed moment.
Meer info over deze campagne-oproep vind je
vooraan in deze Inspiratiemap.

Ontsteken van de vierde kaars (terwijl kan een lied gezongen worden)

Lied: Taizérefrein 'Dans nos obscurités':
Als alles duister is,
ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft,
een vuur dat nooit meer dooft.
(2x)

Gebed (kan ook door een kind of misdienaar worden gelezen)

God van licht,
Jij bent er, altijd.
Jij bent dicht bij ons
en wil in Jezus nog dicht bij ons zijn.
Jij bent onze kracht, ons licht
en verdrijft onze angst.
Help ons om vanuit die kracht te leven
en minder angstig de toekomst tegemoet te gaan.
Laat jouw licht in ons en met ons zijn:
klein en kwetsbaar zoals Jezus in ons midden,
maar krachtig door jouw Geest
voor vandaag, morgen en altijd.
Amen.

Gebed om ontferming

// VOORGANGER //

In de donkerste periode van het jaar zien wij uit naar het licht.
Laten wij in alle eenvoud voor God komen en bidden om ontferming.

// LECTOR //

Om zoveel onwil en onbegrip,
om zoveel 'nee' en negativiteit,
Heer, schenk ons uw licht en inzicht,
ontferm U over ons.

Om de duisternis en verwarring die wij soms zelf veroorzaken,
Christus, schenk ons uw licht en inzicht,
ontferm U over ons.

Om alles wat onverzoend en onvervuld blijft,
Heer, schenk ons uw licht en inzicht,
ontferm U over ons.

// VOORGANGER //

God, U bent liefde, U geeft en vergeeft, U zet onze voeten op de weg van de vrede.
Amen.

Openingsgebed

// VOORGANGER OF SAMEN //

God, niet ver weg, maar onder mensen wilt U wonen.
Uw liefde gaat naar ons uit en in uw liefde mogen wij leven.

Door uw liefde worden wij aangespoord om thuislozen en wie zich nergens thuis voelen een veilige plek te bieden, een plaats om te wonen in goedheid en liefde.
Kom in ons midden zodat we samen werk maken van een betere wereld voor allen.
Amen.

Lezingen

2 Sam 7, 1-5. 8b-11. 16
Rom 16, 25-27
Lc 1, 26-38

Suggesties voor homilie

God wil onder mensen wonen.
Meer nog dan in tempels, kathedralen of kerken, wil God een thuis vinden bij mensen van goede wil.
Onze God, zo lezen we in vele bijbelverhalen, is een God van beweging,
Hij is een meegaande God die tochtgenoot wil zijn.

Heel de bijbel door lezen we verhalen over hoe God doorheen mensen op aarde wil wonen en toekomst mogelijk maakt.

Dat is een broos project,
want het verloopt via mensen,
niet zomaar, maar met hun medewerking.
God vraagt aan mensen om met Hem mee te werken, schouder aan schouder.
Stel je voor dat Noach, Abraham en Mozes, om er maar een paar te noemen, 'nee' zouden hebben gezegd op Gods roepstem...
Stel je voor dat Maria aan de engel Gabriël gezegd had: 'Niet met mij.'
Waar en hoe zou Jezus dan ter wereld gekomen zijn?
God heeft mensen nodig om God te kunnen zijn en wij hebben God nodig om het beste in onszelf naar boven te kunnen halen.

Onze godsdienst is tegelijkertijd mensendienst, het één niet zonder het ander, ze gaan schouder aan schouder,
de verbondenheid met God sterkt onze verbondenheid met medemensen.
Waar mensen elkaar in liefde nabij zijn, is iets van Gods liefde te merken.
Als wij durven openstaan voor Gods mysterie, als wij ons durven toevertrouwen aan zijn belofte en uitdagingen,
dan schrijft God hier en nu met ons verder geschiedenis en werken we samen aan een betere wereld voor alles en iedereen.

Voorbede

// VOORGANGER //

God luistert altijd naar ons bidden, in groot vertrouwen durven wij dan ook vragen:

// LECTOR //

Om meer geloof dat het anders en beter kan, dat wij niet gebonden zijn aan het hier en nu, maar dat wij, net als Maria, toekomst mogelijk maken door volmondig 'ja' te zeggen aan samenwerking en het 'elk voor zich' achter ons laten.
Laten wij bidden.

Om meer hoop op een wereld, anders en nieuw, een wereld waar mensen schouder aan schouder werk maken van een warmer armoedebeleid, om ongelijkheid en onrechtvaardigheid te bestrijden.
Dat wij de moed niet opgeven.
Laten wij bidden.

Om meer liefde in al ons denken en doen, dat wij krachten putten uit de bronnen van genade en goedheid, bronnen die onuitputtelijk blijven stromen en leven geven aan deze wereld, deze tijd.
Liefde overwint alles, dat wij dat nooit vergeten.
Laten wij bidden.

// VOORGANGER //

God, hoor ons bidden en leer ons ook te handelen naar wat wij U vragen.
Amen.

Gebed over de gaven

// VOORGANGER //

God, in dit brood en deze wijn bieden wij U ook onze bereidheid aan om schouder aan schouder lief en leed te delen.
Dit doen wij op vraag en naar het voorbeeld van Jezus, uw Zoon, die tocht- en lotgenoot is van elke medemens.
Amen.

Bezinning na de communie

// LECTOR //

hoopverleners

de beste hulpverleners zijn de hoopverleners

zij die mijn gekwetste trots zien mijn beschaamd vertrouwen mijn beschadigd leven

maar niet weggijken
mij de nodige tijd geven
me de hand reiken

de beste hulpverleners
zijn de hoopverleners

zij die mijn onmacht voelen
mijn zorgen kennen
mijn angsten verstaan

maar niet wegrennen
me niet meteen overspoelen
met schuld of argwaan

de beste hulpverleners
zijn de hoopverleners

zij die zich kunnen inleven
in de plannen die ik had
in mijn zelfontworpen dromen

me niet enkel op mijn pad
strijdvaardig te hulp komen
maar ook hoop geven

Hilde Van Parys

Gebed na de communie

God, wij danken U voor uw aanwezigheid in uw
Woord van leven,
in het brood dat wij mochten delen in Jezus' naam.
Wij danken U in het bijzonder om Maria,
om wat zij in alle eenvoud
heeft aanvaard en gedragen.
Door Maria mocht Jezus, uw Zoon,
mens worden, één aan ons gelijk.
Door haar kreeg uw Woord
een lichaam van vlees en bloed,
Jezus werd door haar gevoed en ontving al in de
moederschoot
een veilige woonplaats vol goedheid en liefde.
Het ja-woord van Maria zet ook ons verder op weg
om samen schouder aan schouder
werk te maken van menswording
en het vermenselijken van de wereld.
God, ga met ons mee, vandaag,
morgen en alle dagen.
Amen.

Zending en zegen

// VOORGANGER //

Straks mogen we vieren
dat God onder ons komt wonen.
Ons hart is klaar voor dat grote mysterie van een
God die ons zo nabij wil zijn.
We gaan gezegend met licht en vrede om een zegen
te zijn voor elkaar
in de naam van de Vader, Zoon en Heilige Geest.
Amen.

2.4 Bijlage: meegeefblaadjes

welzijnszorg...

"Geen juist diploma, geen kans. Dat stoort mij het meest."

HELENA, 20 JAAR,
MEDEWERKER
'BRUGGEN NAAR WERK'

Helena strijdt mee.
Jij ook?

QR code

STEUN ONZE STRIJD
BE21 0000 0000 0303

samentegenarmoede.be

SAMEN TEGEN ARMOEDE

welzijnszorg...

"Voor mensen in armoede wordt het er niet eenvoudiger op."

MAGDA, 85 JAAR,
VRIJWILLIGER & LESGEVER

Magda strijdt mee.
Jij ook?

QR code

STEUN ONZE STRIJD
BE21 0000 0000 0303

samentegenarmoede.be

SAMEN TEGEN ARMOEDE

welzijnszorg...

"Vorige week mijn laatste 3 euro uitgegeven aan eten."

NANCY, 56 JAAR,
ERVARINGSDESKUNDIGE
IN OPLEIDING

Nancy strijdt mee.
Jij ook?

QR code

STEUN ONZE STRIJD
BE21 0000 0000 0303

samentegenarmoede.be

SAMEN TEGEN ARMOEDE

welzijnszorg...

"Mensen in armoede wachten te lang om naar een ziekenhuis of dokter te gaan."

JOHAN, 40 JAAR,
TONEELMAKER & LESGEVER

Johan strijdt mee.
Jij ook?

QR code

STEUN ONZE STRIJD
BE21 0000 0000 0303

samentegenarmoede.be

SAMEN TEGEN ARMOEDE

Ga samen op pad

God van licht,
Jij stuurt mensen op ons pad
om de weg te banen
en ons vreugde te brengen.
Help ons
om mee te bouwen aan een weg
die voor iedereen begaanbaar is.
Laat ons licht zijn voor elkaar
naar het voorbeeld van uw Zoon Jezus.
Blijf bij ons, Heer, als licht,
en geef troost en moed om samen verder te gaan
vandaag, morgen en altijd.
Amen.

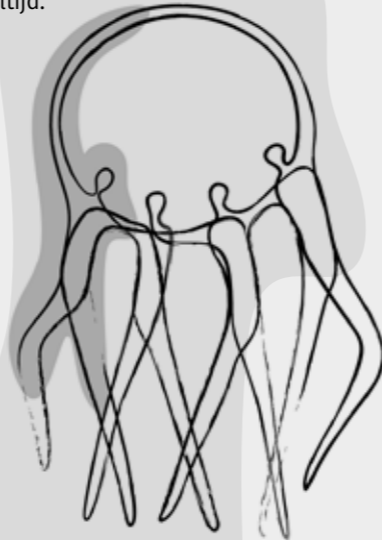
Evi Freson

Wees waakzaam

God van licht,
Jij brengt hoop in onze duisternis
en wil met dit kleine vlammetje warmte en liefde
brengen.
Jij roept ons op om waakzaam te zijn
en ons hart te openen voor uw liefde
die we in Jezus mogen ontvangen.
Help ons om het vlammetje van uw liefde
in deze wereld brandend te houden
en jouw licht bij ons te dragen,
vandaag, morgen en altijd.
Amen

Evi Freson

God gaat met ons mee

God van licht,
Jij bent er, altijd.
Jij bent dicht bij ons
en wil in Jezus nog dicht bij ons zijn.
Jij bent onze kracht, ons licht
en verdrijft onze angst.
Help ons om vanuit die kracht te leven
en minder angstig de toekomst tegemoet te gaan.
Laat jouw licht in ons en met ons zijn:
klein en kwetsbaar zoals Jezus in ons midden,
maar krachtig door jouw Geest
voor vandaag, morgen en altijd.
Amen.

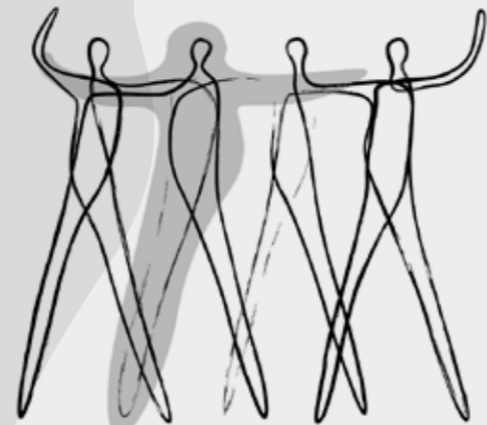
Evi Freson

Laat van je horen

God van licht,
Johannes kwam over Jou getuigen:
over het licht dat Jij was en bent en altijd zal zijn.
Help ons Heer
om, net als Johannes, onze stem te gebruiken
en ons te laten horen wanneer onrecht wordt gedaan.
Wees ons licht op het pad dat wij samen willen banen,
schouder aan schouder,
op weg naar uw Rijk van rechtvaardigheid en vrede.
Heer, verlicht ons leven,
opdat wij het goede blijven doen,
vandaag, morgen en altijd.
Amen.

Evi Freson

2.5 Voor wie maar één viering per maand heeft

Niet elk kerkgebouw, niet elke lokale geloofsgemeenschap heeft in de advent vier vieringen. Op het eerste zicht is het dan minder evident om de opbouw van de vier adventsvieringen mee te maken.

- >> Worden de eucharistievieringen vervangen door gebedsdiensten? De teksten uit de hier aangeboden vieringen zijn even goed inzetbaar voor een gebedsdienst.
- >> Hebben de gelovigen de gewoonte om naar de andere vieringen in hun pastorale eenheid te gaan? M.a.w. volgen ze wel de vier vieringen, alleen in een ander kerkgebouw? Dan kan de opbouw zonder problemen gevolgd worden.
- >> Volgen de kerkgangers enkel de viering in hun lokale gemeenschap en wonen ze dus maar één viering in de advent bij? We geven een aangepaste begroeting en openingswoord die de advent en de campagne van Welzijnszorg kort aankondigen.

Begroeting en openingswoord

// VOORGANGER //

Laat ons hier samen zijn
in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
Vrede voor ieder van u die uitziert naar Gods komst
midden onder ons.

Lieve mensen,
ik mag jullie welkom heten in de XX viering van de advent.
We worden geroepen om waakzaam te zijn
voor het onrecht dat gebeurt,
en we gaan samen op weg naar Kerstmis.
We kijken uit naar Gods nieuwe wereld,
een wereld van licht
waar de kwetsbare mens centraal staat.
Jesaja/Johannes/Marcus... wijzen ons de weg.

In de adventsweken hebben we ook steeds
aandacht voor de campagne van Welzijnszorg.

Armoede is een realiteit die veel te veel mensen elke dag moeten doorstaan.
Dat heeft een negatief effect op hun gezondheid, op onderwijskansen, op kansen op een goede woning.
Het zorgt voor sociale uitsluiting en duwt mensen in een maatschappelijk isolement.
Het is tijd om samen met Welzijnszorg onze stem te laten horen en te pleiten voor structurele armoedebestrijding, voor investeringen in sociale zekerheid, diensten en mensen.

Maar gelukkig hoeven we het niet alleen te doen,
armoede overwinnen, doen we samen,
met heel de gemeenschap en God als tochtgenoot.
Laat ons in deze viering sporen van licht ontdekken,
licht dat we straks en morgen naar buiten te brengen hebben.
De wereld wacht.

2.6 De collecte voor Welzijnszorg: 16 en 17 december 2023

De jaarlijkse collecte vindt plaats in het weekend van 16 en 17 december. Welzijnszorg heeft jullie bijdragen en financiële solidariteit hard nodig. Met deze fondsen stimuleren en ondersteunen we lokale projecten die kansen geven aan mensen in armoede. We rekenen op het enthousiasme van de voorgangers om de mensen aan te moedigen hun solidariteit concreet vorm te geven in hun steun aan Welzijnszorg.

- >> Maak gebruik van de collecteomslag. Leg hem bijv. klaar op de stoelen voor het begin van de viering.
- >> Met het overschrijvingsformulier kunnen mensen hun gift rechtstreeks overmaken. Op die manier ontvangen ze een fiscaal attest wanneer ze € 40 of meer overschrijven.
- >> Ontvang je ingevulde overschrijvingsformulieren? Breng ze zelf binnen bij de bank.
- >> Het collectegeld voor Welzijnszorg mag overgemaakt worden aan het bisdom. Schrijf deze zo snel mogelijk over aan het bisdom, zodat wij op onze beurt tijdig de projecten kunnen betoelagen.

Deel 3. Korte bezinningsmodellen

1. Liefde voor muziek

We stellen vijf liedjes voor waar je verder mee aan het werk kan. Ze zijn zeer uiteenlopend van stijl en sfeer. We geven steeds een korte inleiding, enkele bezinnings- of besprekingsvragen en de liedtekst zelf. Combineer steeds met een (campagne-)inleiding, een ervaringsverhaal, een bezinnende tekst en/of oproep.

1.1 Schouder aan schouder

De strijd tegen armoede winnen we samen. Als we een samenleving willen waar zaken anders lopen dan nu, dan zullen we er samen werk van moeten maken. We willen onze krachten bundelen en onze stem laten horen. Niet alleen klinkt onze oproep op die manier luider. We weten ook dat we, als het op een dag moeilijk gaat, we op elkaar kunnen rekenen. *We geven twee liedsuggesties voor deze invalshoek.*

- >> Een sportclub, een vereniging, de buurt, de collega's... Er zijn veel plekken en groepen waar mensen zich samen inzetten om iets te bereiken. Op welke plekken kan jij zo'n groepsgevoel ervaren?
- >> Alleen ga je sneller, samen ga je verder. Denk eens aan situaties waar je kon/mocht/moest samenwerken en situaties waar je er voor koos om alleen te werken. Hoe heb je die verschillen ervaren?
- >> Is er iets wat je alleen nooit gekund of gedurfd zou hebben, en waar anderen een belangrijke rol speelde om het te bereiken?
- >> Beeld je in dat je alleen staat, dat er in je dagelijks leven geen of weinig mensen zijn op wie je kan rekenen. Wat zou er moeilijk worden? Misschien onmogelijk?

LIED 1

Samen Staan We Sterk

Samen staan we sterk
Niemand kan alleen
Je bouwt een kathedraal
Met velen om je heen
Ik heb het vaak gedacht
Beter al alleen
Maar enkelvoud beperkt
Samen staan we sterk

Samen staan we sterk
De wereld is zo groot
De sterren staan zo ver
De hemel is zo hoog
Het doet er niet veel toe
Hoe koud het jou ook laat
Samen ben je meer
Je weet het vroeg of laat

Het is de eenvoud van de tweevoud
Je vindt het niet als je het zoekt
Je hoeft er niemand voor te volgen
Het komt vanzelf naar je toe

Samen staan we sterk
Ik heb het nooit geloofd
Hield alles op een afstand
En woonde in mijn hoofd
Tot ik werd overvallen
Door een storm op volle zee
Ik ben eruit gekomen
Maar ik kon het niet alleen

Het is de eenvoud van de tweevoud
Je vindt het niet als je het zoekt
Je hoeft er niemand voor te volgen
Het komt vanzelf naar je toe

Het ligt onzichtbaar in jouw handen
Het is een godsdienst zonder kerk
Het is een volkslied zonder woorden
Samen staan we sterk

Tekst en muziek: Stef Bos

LIED 2

Schouder aan schouder

We staan schouder aan schouder
Ik kijk even opzij
De blik in jouw ogen zegt alles voor mij
De wereld ligt open
Kansen genoeg
Wie bang is voor fouten
Doet 't nooit goed

Zon of regen
Wind mee of tegen
Als we schouder aan schouder staan
Zal 't vanzelf gaan
Blind van vertrouwen
Aan een half woord genoeg
Schouder aan schouder
Alsof iemand je draagt
Het mooiste ligt voor ons
Het mooiste ligt voor ons
Als we schouder aan schouder staan
Als we schouder aan schouder staan

Schouder aan schouder met hetzelfde doel
Uit hetzelfde hout, met hetzelfde gevoel
Wat er gebeurt alles kunnen we aan
Zolang we maar schouder aan schouder staan

Liedje van Guus Meeuwis en Marco Borsato

1.2 Welke keuze maak jij?

We vinden het vanzelfsprekend dat we zelf keuzes maken in ons leven. We willen en hoeven ons niet te verantwoorden bij een of andere dienst of de overheid (voor dagelijkse keuzes). Mensen die in armoede leven en begeleiding krijgen, moeten dat vaak wel. Dit kan erg confronterend zijn. Daarbij moeten ze soms onmogelijke afwegingen maken: een tandartsbezoek uitstellen om de elektriciteit te kunnen betalen... Hier kan je alleen verliezen.

- >> Keuzes maken: voor de meeste mensen toch een beetje stresserend. Hoe zit dat bij jou?
- >> Moet je je soms verantwoorden voor keuzes die je maakt, bijv. bij partners, kinderen, leidinggevende... Welk gevoel geeft jou dat?
- >> Beeld je in dat je jezelf voor nog veel meer zaken zou moeten verantwoorden. Zou je zelfbeeld er door kunnen veranderen?
- >> Denk eens aan alle uitgaven van afgelopen week die hoger waren dan € 25. Beeld je in dat de helft ervan financieel niet meer haalbaar zou zijn. Welke keuzes zou je moeten maken?
- >> Heb je een huisdier? Wat betekent hij voor jou?
- >> Over keuzes maken gesproken: als we binnenkort een nieuw bestuur moeten kiezen, welke keuze maak jij dan? En wie wint er bij jouw keuze? (Als het niet de bedoeling is een politieke discussie te voeren, kan je deze vraag ook als stille overweging meegeven.)

Intake

- Naam?
- Voornaam?
- Geboortedatum?
- Plaats?
- Geboorteplaats?
- Straat?
- Postcode?
- In welke stad is dat?
- Bent u getrouwd?
- Hoeveel kinderen heeft u ten uwen laste?
- Diploma's?

- Vaardigheden?
- Opleiding?
- Talenkennis?
- Bent u actief werkzoekende?

- Wat is het maandelijks benutbaar budget voor het gezin na aftrek van huur en nutsvoorzieningen?
- Waar doet u uw inkopen?
- Heeft u die studietoelage tijdig aangevraagd?
- Zou ik de rekening van uw telefoniekosten 's mogen zien?
- En heeft u die gsm echt nodig?
- Een televisie, is dat noodzakelijk?
- Is het verantwoord om met dit budget een huisdier te houden?
- Als u moet kiezen tussen uw kinderen elke dag iets te eten meegeven naar school of dat huisdier, wat kiest u dan?
- Wat kiest u?
- Welke keuzes maakt u?
- Wat kiest u?

- Naam?
- Voornaam?
- Geboortedatum?
- Geboorteplaats?
- Straat
- ...

Tekst en muziek: Lennaert Maes
Zang: Kommil Foo

1.3 Soms is een klein vonkje genoeg

Soms voelen we ons een kleine kiezelsteen, hebben we het gevoel dat we niet veel impact hebben op de samenleving. Maar we hoeven echt geen eerste minister, B.V. of influencer te worden om iets in beweging te kunnen brengen. Zoals een kleine vonk, een genstertje, een groot vuur kan ontsteken, zo kunnen we op onze eigen, bescheiden manier ook grootse dingen doen.

- >> Wanneer voel je je machteloos. Op welke omstandigheden heb je geen grip? En hoe ga je daar mee om?
- >> Zijn er situaties geweest waar jij wel het verschil kon maken, waar je de loop van de gebeurtenissen een richting hebt kunnen geven?
- >> Ook door kleine daden, kan je het verschil maken. Ook met kleine vonkjes kan je licht brengen in het leven van iemand. Wanneer gebeurde dat en ben je er fier op?
- >> Omgekeerd, wie zijn de mensen die met hun vonkjes jou in gang kunnen steken?
- >> 'Soms is het een rotschop, soms is het een zoen': is het ooit gebeurd dat een negatieve ervaring toch positieve gevolgen had? Hoe is dat gelopen? En is het een aanrader of toch liever niet?

Genstertje

De mama van Napoleon zei:
zoon, ik ben zo trots
je bent een kleine kiezelsteen,
maar ooit word je een rots.
Ze gaf haar zoons een brooddoos en een dikke zoen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen

Christiano Ronaldo zat in de kleuterklas
Een medekleuter zei hem
dat hij maar een mietje was
Hij stampvoette een keer of drie met zijn rechterschoen

Je gelooft niet wat een genstertje kan doen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen

Je gelooft niet wat een genstertje kan doen
Soms is het een rotschop
Soms is het een zoen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen

Het jeugdlief van Beyonce zei:
'Honey, weet je wat
Je zingt echt niet onaardig
maar je hebt wel een dik gat
Beyonce zei: 'Gast schijt omhoog,

van hier tot op de moon'
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen

Je gelooft niet wat een genstertje kan doen
Soms is het een rotschop
Soms is het een zoen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen

Onze dochter zei: 'Je moet niet mee gaan joggen paps met mij
Je kan er niet aan doen
maar je houdt me niet meer bij
Da's logisch da's je leeftijd, wanneer ga je met pensioen'
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen

Je gelooft niet wat een genstertje kan doen
Soms is het een rotschop
Soms is het een zoen
Je gelooft niet wat een genstertje kan doen

Tekst en muziek: Bart Peeters

1.4 Wat wil je dat ik doe?

Hoe gaan we om met mensen in kwetsbare situaties? Vaak willen we, met de beste bedoelingen, de dingen 'in hun plaats doen'. Maar net zoals we zelf eigenaar willen zijn van ons eigen leven en onze eigen keuzes willen maken, zo willen ook mensen in een kwetsbare situatie zelf de regie in handen houden. Ze willen steun, niet zelf buiten spel gezet worden. We doen geen dingen voor hen, zonder hen, maar steeds samen met hen.

- >> We vormen gemakkelijk een oordeel over mensen, ook al weten we dat we de ander daarmee geen recht doen. Vind je het moeilijk om je oordeel op te schorten?
- >> Wanneer iemand uit je omgeving het moeilijk heeft, wat doe je dan? Ben je iemand die gemakkelijk de zaken overneemt of ben je eerder afwachtend?

- >> Heb je regelmatig/af en toe contact met mensen die in een kwetsbare situatie leven? Kan je omschrijven op welke manier je met hen omgaat?
- >> Soms moet je mensen beschermen tegen zichzelf': een uitspraak die vast een boeiende maar delicate discussie oplevert.

When times get rough

There are missing pieces in your puzzle
But I'm not the one to decide
Whether you're lost or you're running away
And you're trying to hide

And I know you get along
With everyone beside yourself
I know your skin is paperthin
But don't you worry, I'll never tell

Cause I know you're fragile
Disguised as tough
Only at war cause you think
there's weakness in love
But I'm not here to judge you
I just wanna be there
When times get rough

Use everything you think you need
Go on and drown your own sorrows
I don't wanna change you
But it hurts to see you search
For a smile in a bottle

Cause I know you're fragile
Disguised as tough
Only at war cause you think
There's weakness in love
But I'm not here to judge you
I just wanna be there
When times get rough

Jana Mila

2. Laat beelden spreken

Beelden zeggen soms meer dan woorden. We gaan aan de slag met enkele campagnefoto's. Je kan ze als sfeermaker gebruiken of de deelnemers via onderstaande methodieken uitnodigen er over in gesprek te gaan.

Materiaal

Download de inspirerende PowerPoint via www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen/inspiratie en laat de PowerPoint spelen in een loop. Of druk de PowerPoint een aantal keer af, waarbij elke dia op een aparte pagina staat. Verspreid de dia's over de tafel(s) zodat elk beeld goed zichtbaar is.

Methodiek

- >> Vraag de deelnemers om één pagina/dia te kiezen: degene die hen het meeste aanspreekt, inspireert of raakt, de foto of spreuk waar ze zich het meest in herkennen.
- >> Laat de deelnemers hun eigen keuze voorstellen. Stel hierbij bijvragen:
  - > Waarom heb je die dia gekozen?
  - > Wat vind je zo treffend aan het beeld of de uitspraak?
  - > Welk stuk van jezelf herken je er in? Of waar worstel je net mee?
  - > Welk gevoel geeft dit beeld jou?
  - > ...
- >> De deelnemers mogen elkaar ook bevragen, zodat uitwisseling ontstaat.

Variant

Voor deze methodiek maakten we een 'Doe-het-zelf'-PowerPoint met enkel foto's, zonder tekst. Download deze lege PowerPoint via www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen/inspiratie en laat de PowerPoint spelen in een loop. Of druk de PowerPoint een aantal keer af, waarbij elke dia op een aparte pagina staat. Verspreid de dia's over de tafel(s) zodat elk beeld goed zichtbaar is.

Nodig de deelnemers uit om zelf de beelden aan te vullen. Er is geen goed of fout: het is een creatieve en intuïtieve opdracht. Afhankelijk van de groep kan je deelnemers individueel of per tafel laten werken. Zet de deelnemers op weg met volgende vragen:

- >> Kies één of twee beelden die je erg aanspreken.
- >> Kijk naar de mensen. Wat zou hij/zij denken, voelen, hopen, dromen, vrezen, vragen, willen, eisen...
- >> Formuleer in een woord of een zin wat hij/zij te zeggen heeft aan jou en de andere deelnemers.
- >> Als de techniek het toelaat, kunnen jullie deze tekst invullen en zo een eigen inspirerende PowerPoint maken.

3. De strijd tegen armoede

3.1 Inleiding

De overheid heeft heel wat in handen om armoede en uitsluiting aan te pakken. De juiste beleidskeuzes kunnen echt wel een verschil maken voor mensen die in armoede leven. We zetten onze tanden in het armoedebeleid en worden uitgenodigd om stil te staan bij onze eigen keuzes.

3.2 De drie kuilen van armoede

Toon het filmpje 'Het armoedeweb aan de buitenkant'. Dit is het eerste van de vier Klaarfilmpjes die de VRT en Welzijnszorg samen maakten n.a.v. de Warmste Week 2022 <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/11/08/klaar-kansarmoede-en-sociale-uitsluiting/>
En/of lees onderstaande tekst

Kiezen voor armoedebestrijding

Je kan iemand die leeft in armoede vergelijken met iemand die in een kuil zit. Hij kan niet echt deelnemen aan onze samenleving en het lukt hem niet om zelf uit de kuil te ontsnappen.

Wat doen wij als samenleving?

We zien dat hij honger en kou heeft dus we geven hem eten en kleren, zodat het leven een beetje draaglijker wordt, maar we laten hem in zijn kuil zitten.

We kunnen ook hulp sturen. Met een ladder, begeleiding, ondersteuning en de juiste trajecten helpen we hem om uit de kuil te klauteren. Het is een moeizaam en intensief proces en er leven veel mensen in armoede.

We kunnen er als samenleving voor kiezen om de kuilen zo veel mogelijk te vermijden, door te investeren in preventie, door in te zetten op de basisbehoeften van iedereen. Wanneer er geen armoedevalkuilen meer bestaan, kunnen we veel leed voorkomen, ook veel kosten sparen en worden we er als samenleving samen beter van.

Welke keuze maken we?

Hadewijch Van Hove

3.3 Armoedebestrijding: gewikt en gewogen

In theorie klinkt het erg duidelijk en gemakkelijk. Tijd om naar de praktijk te kijken. We houden enkele beleidskeuzes tegen het licht met het beeld van de drie kuilen in ons achterhoofd. Laat de leden, deelnemers, leerlingen eerst voor zichzelf bepalen: vinden ze het een goede beleidskeuze of niet. Hiervoor kan je werken met scorebordjes (punten van 1 tot 10) of het lokaal verdelen in verschillende zones en hen vragen in de zone te gaan staan die het best past bij hun mening (zeer goed, eerder goed, eerder slecht, zeer slecht).

Ga daarna in gesprek rond de volgende vragen:

- >> Bij welke van de drie strategieën van armoedebestrijding past deze maatregel?
- >> Vind je het een goede beleidskeuze?
- >> Welk probleem wordt op deze manier aangepakt? Welk niet?
- >> Heeft deze oplossing ook negatieve gevolgen? Welke?
- >> Heb je een alternatief voorstel? Wat zou beter werken?

>> Wil je na het gesprek je punt of je positie herzien?

Beleidskeuzes

- >> De overheid verlaagt het inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs tot maximum € 250 per student per jaar.
- >> De gemeente geeft subsidies aan een organisatie die huiswerkbegeleiding aanbiedt voor kinderen uit kwetsbare gezinnen.
- >> De gemeente geeft subsidies aan een organisatie die voedselpakketten aanbiedt.
- >> De overheid investeert in goedkoop en toegankelijk openbaar vervoer.
- >> Kwetsbare gezinnen krijgen duidelijk meer kindergeld dan niet-kwetsbare gezinnen.
- >> De minister van huisvesting investeert minder in de woonbonus en meer in sociale huisvesting.

Opmerking: wie gaat dat betalen?

Wellicht komt deze vraag snel bovendrijven. We geven graag mee dat het kostenplaatje complexer is dan het op het eerste zicht lijkt. Een beleidskeuze kan in de reële cijfers erg duur zijn, maar misschien kunnen we op die manier heel wat verborgen kosten sparen. Denk bijvoorbeeld aan personeelskosten bij ingewikkelde procedures, medische kosten bij ongezonde leefomstandigheden of mentaal onwelzijn, de menselijke kost... M.a.w. wie zijn de kinderen van de rekening en hoe zit het met ons Bruto Nationaal Welzijn?

3.4 En wij?

De beste stuurlijnen staan aan wal. Het is niet omdat we veel verwachten van onze overheid, dat we zelf geen verantwoordelijkheid dragen. Lees volgende tekst ter overweging.

Impact

Zoals een gretige mug
je de hele nacht kan wakker houden,
zoals een verloren vonk
de heide in vuur en vlam kan zetten,
zoals stromend water
de scherpste stenen glad kan maken,

zo heb jij
meer impact
dan je zelf vermoedt.

Schuif de verantwoordelijkheid
niet af op politici
want de politici, die kiezen wij.

Verstop je niet
achter de wil van de meerderheid,
want de samenleving, dat zijn wij.

Leg je niet neer
bij bestaande structuren,
want de structuren, die maken wij.

Dus open je ogen,
zoek het goede
en maak de juiste keuzes.

De strijd tegen armoede winnen we samen!

Hadewijch Van Hove

3.5 Zin in meer?

5. Zin in meer?

Deze bezinning doet een sterk appèl op de deelnemers. Misschien hebben jullie wel zin om iets te doen. Vooraan in de Inspiratiemap en op de website vind je heel wat tips en suggesties om campagne te voeren of een actie op te zetten.

4. Warme wandeling

Sinds we in coronatijden het wandelen herontdekt hebben, blijft het een populaire activiteit. De Warme wandeling biedt net dat ietsje meer.

Stippel een wandeling uit en maak je leden, leerlingen, ouders, deelnemers... warm om mee te doen. Elk groepje wandelt op zijn eigen tempo en krijgt bij de start een zakje met een tiental tekstkaartjes. Deze tekstkaartjes zetten de wandelgroepjes aan om op de aangegeven tussenstops even stil te staan voor een overweging of ze zijn de aanzet tot een gesprek. We bieden een rijke mix aan tekstkaartjes zodat jullie kunnen kiezen wat het best past bij je publiek. Vraag een vrije bijdrage ten voordele van Welzijnszorg. Extra: bij aankomst is er plaats om gezellig samen te zijn, iets te eten of drinken. Opbrengt kan je aan Welzijnszorg schenken.

Het volledige draaiboek en de tekstkaartjes kan je gratis downloaden op www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen

Deel 4. Bezinnen met kinderen

- >> Voor scholen en geloofsgemeenschappen.
- >> Als onderdeel van een viering, voor bezinning of stilvalmomentje.
- >> Met de hele school of in klasverband.

1. Verhaal

Lees het verhaal uit het dagboek van Robby. Als de kinderen Robby niet kennen, vertel hen dan dat Robby een jongen is die opgroeit in een gezin waar het soms moeilijk gaat.

Dag dagboek,

Vandaag kregen we extra lange speeltijd. De gemeente moest een oude boom verhuizen en de grote kraan zou langs onze speelplaats rijden. We stonden allemaal klaar aan de schoolmuur om de boom te zien voorbijkomen. De turn juf had de turnbanken en zo veel mogelijk trapjes en krukjes buiten gezet voor iedereen.

Jeroen is de grootste van de klas, hij kan gemakkelijk over de muur kijken. Toen merkte hij dat Selma uit de klas van Jordy zelfs op haar bankje te klein was en niets kon zien. Hij heeft dan *zijn* en *haar* bankje op mekaar gezet. Het was een beetje wiebelig, maar het lukte.

De juf keek eerst verbaasd maar Jeroen zei: "Ik kan het missen en voor haar maakt het echt een verschil."

Moesten er meer mensen denken zoals Jeroen, de wereld zou er heel wat beter uitzien. Zo veel mensen hebben meer dan ze nodig hebben, terwijl anderen te weinig hebben. Trouwens, iedereen staat wel keer aan de kant van wie te weinig heeft. Als we er nu een gewoonte van maken om te delen, dan is er altijd genoeg voor iedereen.

Groet-je

Robby

2. Verwerking

Geef een woordje uitleg

Er zijn verschillen tussen mensen, er zijn grote en kleine mensen, oude en jonge mensen, hevige en rustige mensen. Er zijn mensen die opgroeien in een gezin met veel broers en zussen of kinderen die enig kind zijn. Sommigen houden van honden, anderen van katten. Dat er verschillen zijn, is heel normaal en ook helemaal niet erg. Alle mensen zijn anders. Maar, soms zorgt dat anders-zijn er voor dat je iets niet kan, niet mag, niet durft... Op die manier krijgen mensen minder kansen en dat is natuurlijk wel een probleem. Ze worden uitgesloten en horen er niet bij. Als we zorg willen dragen voor alle mensen, moeten we proberen om de 'slechte' ongelijkheid kleiner te maken.

Hoe zit het bij de kinderen zelf?

Laat de kinderen nadenken over volgende vragen. Je kan ze in groepjes er over laten vertellen, iets opschrijven, tekenen, woorden verzamelen op een groot blad. Kies een werkvorm die past bij jouw groep of klas.

- >> Was jij ooit zoals Selma? Was jij ooit degene die een extra bankje nodig had?
M.a.w. was jij degene die extra hulp nodig had terwijl je vrienden, broers of zussen ... het wel konden, mochten?
- >> Wat voelde je toen?
- >> Was jij ooit zoals Jeroen? Had je een bankje over dat je aan iemand anders kon geven?
M.a.w. kon jij een ander helpen zodat die niet langer uitgesloten was?
- >> Wat voelde je toen?

Samenvattend besluit

We zijn allemaal wel een keertje als Selma of als Jeroen. Soms zal het gaan over lengte of verstand, maar het kan ook gaan over te weinig centen hebben of je verdrietig voelen. Er zijn veel redenen waarom iemand uitgesloten kan worden. Op die momenten hebben we een schouder nodig om op te steunen. Maar gelukkig (hopelijk) kan iedereen ook wel eens zijn schouders zetten onder het verdriet en de zorgen van anderen.

3. Omgaan met verschillen

Lees volgende bezinningstekst

Soms voel ik me klein,
dan lijkt het of er niets wil lukken.
Ik ben bang, verdrietig of alleen,
iedereen noemt me anders
en ik heb het gevoel dat ik er niet bij hoor.

Soms voel ik me groot,
ik kan en mag al zo veel.
Ik maak veel plezier
en heb vrienden om me heen.

Ik lijk wel twee mensen in één:
klein en groot tegelijk.
Dus als ik naar jou kijk,
dan herken ik je gevoel:
klein en groot tegelijk.

Zullen we daarom iets afspreken?
Voel jij je klein,
dan ben ik er voor jou.
En voel jij je groot,
kan ik dan even klein zijn.
Want uiteindelijk
Zijn we allemaal
klein en groot tegelijk,
anders maar gelijk.

4. Gebed

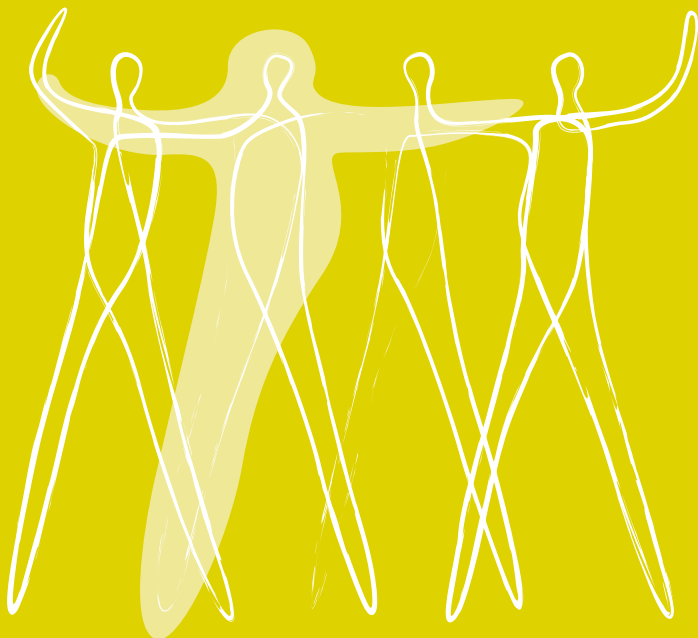
Goede God

We leerden over verschillen tussen mensen,
Sommige mensen zijn niet groot, rijk of slim genoeg,
ze horen er niet bij
en worden uitgesloten.

Jij droomt van een wereld
waar plaats is voor alle mensen,
waar iedereen kansen krijgt
en niemand aan de zijlijn moet blijven.

We willen mee werken
aan jouw wereld
waar groot of klein
niet meer belangrijk is
en alle mensen
anders, maar gelijk zijn.
Help ons
om mee te bouwen
aan jouw mooie wereld.

Amen.

NATIONAAL

Welzijnszorg

Huidevettersstraat 165
1000 Brussel
T 02 502 55 75
E info@welzijnszorg.be

Openingsuren: 9u tot 12u30
en 13u30 tot 16u30
Gesloten op woensdag

www.welzijnszorg.be

 Welzijnszorgvzw
 @welzijnszorg
 Welzijnszorg
 Youtube: Welzijnszorg

REGIONALE DIENSTEN

Antwerpen

T 03 217 24 90
E antwerpen@welzijnszorg.be

Brussel

T 02 502 55 75
E brussel@welzijnszorg.be

Limburg

Tulpinstraat 75, 3500 Hasselt
T 02 213 04 10
E hasselt@welzijnszorg.be

Oost-Vlaanderen

T 011 24 90 20
E gent@welzijnszorg.be

Vlaams-Brabant/Mechelen

T 02 213 04 80
E mechelen@welzijnszorg.be

West-Vlaanderen

T 051 26 08 08
E roeselare@welzijnszorg.be

Openingsuren REGIONALE DIENSTEN

op afspraak